

LIST RADY DS. RODZINY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI NA NIEDZIELĘ ŚWIĘTEJ RODZINY

Umiłowani w Chrystusie siostry i bracia!

Liturgia dzisiejszej niedzieli zachęca nas do ufego zawierzenia naszych rodzin Świętej Rodzinie oraz do odnowienia przyrzeczeń małżeńskich. Perykopa ewangeliczna o odnalezieniu Jezusa przez rodziców w świątyni opowiada o relacjach, które łączyły Maryję, Józefa i Jezusa. Rodzice odnaleźli bezpieczeństwo, radość szczęśliwej rodziny i pokój serca, gdy budowali wzajemne więzi na Bogu. Święta Rodzina uczy nas czulej, odpowiedzialnej i ofiarnej miłości, umiejętności słuchania, gotowości do pomocy i nieustannego poszukiwania Bożej woli w codziennym życiu.

Małżeństwo chrześcijańskie nie opiera się wyłącznie na uczuciach i wzajemnej umowie. Miłość jest wzniosła i piękna, ale też bywa zmienna i ulotna. Kobieta i mężczyzna w sakramencie małżeństwa otrzymują pomoc od Boga: to co ludzkie i kruche zostaje potwierdzone i wzmocnione Bożą łaską. Jakże budujący jest obraz pełnych szacunku dla siebie małżonków, otwartych na życie i troszczących się o dzieci, którzy traktują rodzinę jak skarb i dar od Boga. Godne uznania są również rodziny wielopokoleniowe. Jednak byłoby naiwnością nie dostrzegać kryzysu małżeństwa i rodziny. Zasmucają rozpadające się małżeństwa, przeróżne uzależnienia, ucieczka przed odpowiedzialnością, materializm i konsumpcjonizm. Podważane są fundamenty rodziny, co uderza w samą istotę małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny oraz lekceważona jest wartość życia od poczęcia do naturalnej śmierci. Rodzina jest święta i kluczowa dla właściwego rozwoju człowieka, dlatego nie należy jej poddawać eksperymentom społecznym lub wpływom współczesnych utopii. Warto więc przypomnieć pewne podstawowe elementy nauczania Kościoła na temat małżeństwa i rodziny.

Rodzina Bogiem silna

Św. Jan Paweł II określił rodzinę jako pierwszą i podstawową drogę Kościoła (LdR 2). Rodzina jest w wymiarze ogólnospołecznym i religijnym najstarszą, powszechną i naturalną wspólnotą, która funkcjonuje we wszystkich kulturach. Można stwierdzić, że jest ona najcenniejszym dobrem ludzkości (FC 1). Rodzina stanowi egzystencjalny horyzont człowieka i w niej rodzą się życiowe powołania. Pełne oddania życie w rodzinie zgodnie z zamysłem Boga jest drogą prowadzącą do zbawienia. Pomimo kryzysu życia rodzinnego pragnienie trwałej miłości małżeńskiej i bezpiecznej rodziny jest wciąż zapisane głęboko w sercu człowieka.

Bł. kard. Stefan Wyszyński wielokrotnie wzywał rodziny, aby były silne Bogiem, gdyż tylko wówczas będą zdolne pokonać trudności i przetrwać nawet największe życiowe burze. Znaczenie rodziny staje się w pełni zrozumiałe dopiero w powiązaniu z Bożym Narodzeniem i osobą Jezusa Chrystusa. W Chrystusie zawiera się pełna prawda o człowieku, widzianym zarówno w perspektywie tajemnicy Stworzenia, jak i Odkupienia.

Ten, który jest *obrazem Boga niewidzialnego* (Kol 1, 15), jest zarazem doskonałym człowiekiem. Chrystus *objawia w pełni człowieka samemu człowiekowi*. Wzrastał w Nazarecie w zaciszu środowiska domowego, wśród codziennych zajęć, modlitwy i kontaktów z sąsiadami. Jego rodzina przyjęła i strzegła Go z miłością, wprowadzała w życie w posłuszeństwie wobec tradycji religijnej i towarzyszyła Mu aż do osiągnięcia dojrzałości i rozpoczęcia publicznej działalności. W rodzinie Jezus *czynił postępy w mądrości, w latach i lasce u Boga i u ludzi* (Łk 2,52).

Wkroczenie Boga w historię świata pozostaje w ścisłym związku z ludzką rodziną. Nic już bardziej doniosłego i świętego nie może wydarzyć się w rodzinie. Od momentu Wcielenia rodzina jest swoistym *sanktuarium*, w którym zamieszkał Bóg. Szczególnym wyróżnieniem dla rodziny jest podniesienie małżeństwa do godności sakramentu, a więc widzialnego i skutecznego znaku łaski Bożej. O znaczeniu rodziny przekonuje również fakt, że bywa ona nazywana *Kościółem domowym*, a Kościół, próbując opisać swoją istotę, sięga wiele razy do obrazów z życia rodzinnego. Kościół określa siebie *rodziną Bożą, Oblubienicą Chrystusa* lub *Matką*, a Boga nazywa *Ojcem*. Wewnętrzna jedność rodziny, jej nakierowanie na życie w kontekście relacji ofiarnej miłości, sprawiają, że jest ona obrazem Kościoła.

Zadania rodziny

Pierwszym i podstawowym celem rodziny chrześcijańskiej jest komunია osób, a także wspólnota pokoleniowa, czyli jedność matki, ojca, dzieci i krewnych. Rodzina, zapoczątkowana w przymierzu małżeńskim, urzeczywistnia się w pełni w rodzicielstwie. Zatem rodzina ma obowiązek pogłębiać więź na płaszczyźnie związku ciał i dusz, charakterów, serc, umysłów i dążeń osób ją tworzących. Podejmując te zadania, rodzina uczestniczy w potrójnym urzędzie Chrystusa – nauczyciela, kapłana i pasterza.

Rodzina realizuje misję nauczania jako wspólnota ewangelizowana i ewangelizująca. Sama przyjmuje słowo Boże, żyje Pismem Świętym, wsłuchuje się w nauczanie Kościoła, ale i przekazuje to słowo wszystkim poszukującym. Dlatego tak ważną rolę formacyjną w rodzinie spełnia lektura Pisma Świętego, czytanie dokumentów kościelnych, ksiązek religijnych i prasy katolickiej.

Rodzina spełnia zadania wychowawcze, przede wszystkim przez dawanie dobrego przykładu, przyznawanie się do błędów, unikanie fałszywych kompromisów i uczenie dzieci szeroko pojętej odpowiedzialności. Wychowanie religijne i katecheza udzielana przez matkę, ojca, babcie, dziadka i starsze rodzeństwo czynią z rodziny prawdziwą wspólnotę wiary. Rodzice mają prawo wybrać dla dzieci taki model wychowania moralnego i religijnego, który odpowiada ich własnym przekonaniom! Względem tych praw i obowiązków społeczności wyższego rzędu, takie jak Kościół i państwo, spełniają rolę pomocniczą. W rodzinie realizuje się posługa liturgiczna przez kapłaństwo powszechne ojca, matki, dzieci oraz innych krewnych (KKK 1657). Każdy spełnia w rodzinie charakterystyczne dla siebie zadania. W praktyce polega to na świadomym i aktywnym uczestnictwie w Eucharystii, w sakramencie pokuty i pojednania oraz w innych sakramentach. Ważnym zadaniem jest praktykowanie modlitwy małżeńskiej

i rodzinnej, wspólnotowe świętowanie niedzieli, jubileuszy, rocznic rodzinnych, uroczystości kościelnych i rodzinnych, a także codzienna ofiara z siebie oraz wspólnotowe dźwiganie krzyża cierpienia, trosk i niedogodności.

Coraz ważniejszym zadaniem rodziny jest mądre wykorzystywanie czasu wolnego, który został człowiekowi dany dla odpoczynku, ale i wszechstronnego rozwoju w sferze szeroko pojętej kultury. Bardzo ważne jest wspólne spędzanie czasu oraz dyskusja na temat przeczytanych treści, obejrzanych programów, sztuk teatralnych lub filmów. Coraz większego znaczenia nabiera umiejętność roztropnego i krytycznego korzystania z Internetu.

Zadania pasterskie rodzina realizuje poprzez praktykowanie ducha służby oraz przewycięzanie niezgody, niewierności i zazdrości. Realizacja przykazania miłości i służby dokonuje się najpierw wobec najbliższych, a potem wobec innych rodzin tworzących środowisko parafialne (por. FC 56-71). Rodzina jest też naturalnym środowiskiem, które może stać się szkołą poświęcenia, przewycięzania egoizmu oraz niesienia pomocy ubogim i potrzebującym. W rodzinie człowiek uczy się kierować swoim życiem według zamysłu Bożego, a także uczy się posłuszeństwa i odpowiedzialności za siebie i innych. W rodzinie również uczymy się troski o środowisko naturalne, integralnej ekologii i odpowiedzialności za przyszłość świata.

Rodzina drogą do świętości

Życie w małżeństwie i rodzinie jest dla zdecydowanej większości chrześcijan drogą, na której realizują oni swoje wezwanie do świętości i uczestniczą w życiu i misji Kościoła. W ciągu wieków zapewne wiele małżeństw i rodzin żyło w świętości. Również dzisiaj nie brakuje ludzi głębokiej wiary, którzy w małżeństwie i rodzinie zmierzają do świętości przez sumienne i pełne oddania spełnianie swoich obowiązków. Papież Franciszek nazwał ich *świętymi z sąsiedztwa*. Świętość niektórych z nich została potwierdzona przez Kościół, aby byli dla nas przykładem i pomocą. Biblia wskazuje na świętych małżonków, takich jak Elżbieta i Zachariasz, rodziców św. Jana Chrzciciela a Tradycja pokazuje nam przykład Anny i Joachima, rodziców Matki Bożej. Wielu małżonków wynoszono na ołtarze, ale dopiero św. Jan Paweł II, papież rodziny, w 2001 roku beatyfikował małżeństwo Marię i Luigiego Beltrame Quatrocchich, wskazując, że osiągnęli świętość właśnie w życiu rodzinnym i małżeńskim. Była to pierwsza w historii beatyfikacja małżonków dokonana w tym samym czasie i jednym aktem. W 2008 roku w Lisieux odbyła się beatyfikacja Zelii i Ludwika Martin, rodziców św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

W Polsce mamy nadzieję na beatyfikację rodziny Wiktorii i Józefa Ulmów wraz z ich siedmiorgiem dzieci, z których jedno żyło pod sercem matki. Mieszkali oni w Markowej na Podkarpaciu. W czasie II wojny światowej bezinteresownie udzielili schronienia Żydom za co ponieśli męczeńską śmierć, gdyż wyżej od własnych spraw cenili wierność przykazaniu miłości Boga i bliźniego. Rozpoczął się także proces beatyfikacyjny Emilii i Karola Wojtyłów, rodziców św. Jana Pawła II.

Przykłady świętych małżonków i rodzin przekonują, że pomimo trudnych okoliczności i kryzysu wartości, można pozostać wiernym Bogu, wspierać się wzajemnie w rodzinie i przez to być również uczciwym i dobrym człowiekiem. Papież Franciszek przypomniał tę prawdę w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia*, którą rozpoczął takimi słowami: *radość przeżywana w rodzinach jest także radością Kościoła... Pomimo licznych oznak kryzysu małżeństwa, pragnienie rodziny jest stale żywe, zwłaszcza wśród ludzi młodych i motywuje Kościół* (AL 1). Dlatego chrześcijańskie nauczanie na temat rodziny jest dobrą nowiną, która niesie światu nadzieję i wskazuje drogę odnowy. Z tego też powodu Kościół uznaje troskę o rodziny za jedno ze swych najistotniejszych zadań, za *pierwszą i z wielu względów najważniejszą drogę posłannictwa i posługi* (LdR 1-2). Pomoc duszpasterska jest niezbędna najpierw wobec tych osób, które znają wartość rodziny i chcą pozostawać wierne nauczaniu kościelnemu, ale również potrzebują tej pomocy rodziny, które są zagubione, poszukują prawdy lub napotykają na przeszkody w realizacji swojego powołania. Każdy kto szczerze pragnie Boga i otwiera się na wspólnotę Kościoła, powinien zostać przyjęty. Takie osoby wymagają także towarzyszenia i rozeznawania w dochodzeniu do prawdy oraz integracji ze wspólnotą wiary (por. AL 291-312).

Zakończmy nasze rozważanie słowami modlitwy do Świętej Rodziny z adhortacji *Amoris laetitia*:

*Święta Rodzino z Nazaretu,
Niech nigdy więcej w naszych rodzinach
Nikt nie doświadcza przemocy, zamknięcia i podziałów:
Ktokolwiek został zraniony albo zgorszony,
niech szybko zazna pocieszenia i uleczenia.
Święta Rodzino z Nazaretu,
Przywróć wszystkim świadomość
Sakralnego i nienaruszalnego charakteru rodziny,
Jej piękna w Bożym zamyśle.
Jezu, Maryjo i Józefie,
Usłyszcie, wysłuchajcie naszego błagania! Amen (AL 325).*

Niech czas Bożego Narodzenia przyniesie pokój i radość naszym rodzinom. Z modlitwą i błogosławieństwem

Bp Wiesław Śmigiel

Przewodniczący Rady ds. Rodziny KEP

List do wykorzystania duszpasterskiego

† Piotr Jarecki
Biskup Pomocniczy Archidiecezji Warszawskiej
Wikariusz Generalny

